

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5424/2541

นาย แวเตะ หะยีแวฮามะ กับพวกโจทก์ นาย แวฮามะ หะยีแวฮามะจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.พ.พ. มาตรา 1749

ย่อ / หลักกฎหมาย

ห. และจำเลยครอบครองที่พิพาทแทนทายาทของเจ้ามรดกไม่ใช่ครอบครองเพื่อตนเอง ดังนี้ จำเลยย่อมไม่มีสิทธิ ยกอายุความ 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นทายาทของเจ้ามรดกกว่าคดีขาดอายุความได้ คดีฟ้องเรียกมรดก ผู้ซึ่งอ้างว่าตนเป็นทายาท มีสิทธิในทรัพย์มรดกนั้นจะร้องสอดเข้ามาในคดีก็ได้ แต่ศาลจะเรียกทายาทอื่น นอกจากคู่ความหรือผู้ร้องสอดให้เข้ามารับ ส่วนแบ่งหรือกันส่วนแบ่งทรัพย์มรดกไว้เพื่อทายาทอื่นนั้นไม่ได้ การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาแบ่งที่ดินให้แก่ ว.ทายาทคนหนึ่งของเจ้ามรดกโดยที่ ว.มิได้ร้องสอดเข้ามาในคดีหรือ ว.ได้มอบอำนาจให้โจทก์เรียกทรัพย์มรดกแทน จึงเป็นการกันส่วน แบ่งทรัพย์มรดกไว้เพื่อทายาทอื่น ต้องห้ามตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1749 ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขให้ถูกต้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองและจำเลยเป็นอิสลามศาสนิกชนและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี ขอให้พิพากษาว่าที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1821 ตำบลปะกาชะรัง อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี เป็นที่ดินแปลงเดียวกับที่ดินโฉนดเลขที่ 27313 ตำบลปะกาชะรัง อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี เป็นสินเดิมและทรัพย์มรดกของนายแวมะนอ หะยีแวฮามะ โดยให้โจทก์ที่ 1 และจำเลยได้รับส่วนแบ่งที่ดินพิพาทคนละ 2 ส่วน นางแวซง กาชอ กับโจทก์ที่ 2 ได้รับส่วนแบ่งที่ดินพิพาทคนละ 1 ส่วน ให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองและนางแวซง กาชอ เป็นผู้มีสิทธิร่วมในที่ดินพิพาทหากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยให้การว่า ที่ดินพิพาทไม่ได้เป็นสินเดิมของบิดาแต่เป็นสินเดิมของมารดา ที่มารดาไปขออนุญาต หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ในที่ดินพิพาทนั้น ไม่ได้ไปขออนุญาตแทนทายาท เมื่อปี 2535 มารดาแบ่งที่ดินซึ่งเป็นสินเดิมทั้งหมดให้แก่บุตรทั้งสามคน โดยยกที่ดินพิพาทให้จำเลย ส่วนโจทก์ที่ 1 ได้รับที่ดินสวนมะพร้าวและที่ดินนาเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลสุระมิแล อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี และนางแวซง กาชอ ได้รับที่ดินนา เนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลดอนรัก อำเภอนงอก จังหวัดปัตตานี หลังจากมารดาแยกที่ดินพิพาทให้ จำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์โดยเปิดเผยและเจตนาเป็นเจ้าของตลอดมา โจทก์ทั้งสองไม่เคยโต้แย้ง หากโจทก์ทั้งสองมีสิทธิในที่ดินพิพาทคดีก็ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1821 (โฉนดที่ดินเลขที่ 27313) ตำบลปะกาชะรัง อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี เป็นสินเดิมและทรัพย์มรดกของนายแวมะนอ หะยีแวฮามะ โดยให้โจทก์ที่ 1 กับจำเลยได้รับส่วนแบ่งที่ดินพิพาทคนละ 2 ส่วน และโจทก์ที่ 2 กับนางแวซง กาชอ ได้รับส่วนแบ่งในที่ดินพิพาทคนละ 1 ส่วน ให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองและนางแวซง กาชอ เป็นผู้มีสิทธิร่วมในที่ดินพิพาทตามส่วน หากจำเลยไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาจำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืนจำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมนายแวมะนอ หะยีแหวฮามะ กับนางแหวเยาะ อูสมันบาฮา เป็นสามีภริยากันมีบุตรคือโจทก์ที่ 2 ต่อมานายแวมะนอ หะยีแหวฮามะ กับนางแหวเยาะ อูสมันบาฮา หย่าขาดจากการเป็นสามีภริยากัน หลังจากนั้นนายแวมะนอ หะยีแหวฮามะ ได้นำหะจี เจมีเนาะ หะยีแหวฮามะเป็นภริยา มีบุตรคือ โจทก์ที่ 1 และจำเลย โจทก์ที่ 1 กับจำเลยจึงเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ส่วนโจทก์ที่ 2 เป็นพี่น้องร่วมบิดาแต่ต่างมารดากัน นางหะจีเจมีเนาะ หะยีแหวฮามะ มีชื่อถือสิทธิครอบครองในหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 1821ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ปัจจุบันโฉนดเลขที่ 2733 ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานีจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นที่ดินพิพาทในคดีนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2535 นางหะจีเจมีเนาะ หะยีแหวฮามะ ได้จดทะเบียนยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลย ปัจจุบันจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทอยู่ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกมีว่าจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทอย่าง เป็นเจ้าของหรือครอบครองแทนทายาทคนอื่นของนายแวมะนอ หะยีแหวฮามะ โจทก์ทั้งสอง เบิกความว่าที่ดินพิพาทมีเนื้อที่ 11 ไร่เศษเดิมเป็นของบิดาโจทก์ทั้งสองและจำเลย โดยบิดาซื้อ มาจากนายเจ๊ะอูมาร ไม่ทราบนามสกุล เมื่อปี 2465 ขณะอยู่กินกับนางแหวเยาะมารดาของโจทก์ที่ 2 ขณะซื้อที่ดินพิพาทมีหลักฐานเป็น ส.ค.1 เลขที่ 222 หมู่ที่ 1 ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานีเอกสารหมาย จ.4 และเชื่อได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินตามเอกสารหมาย จ.4 ตรง ตามที่โจทก์ทั้งสองนำสืบ และนอกจากโจทก์ทั้งสองแล้วพยานโจทก์อื่น เช่น นายมะมิงมะ สาและอายุ 75 ปี นายแหวอาแซ แวนิ อายุ 60 ปี ก็เบิกความว่ารู้จักที่ดินพิพาทโดยเฉพาะนายมะมิงมะ สาและ เบิกความยืนยันว่า บิดาโจทก์เป็นผู้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท โดยทำด้วยตนเองและมีลูกศิษย์ช่วยทำ ซึ่งนายมะมิงมะ สาและ ก็เป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของบิดาโจทก์และมีส่วนช่วย ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตั้งแต่บิดาโจทก์ยังอยู่กินเป็นสามีภริยากับมารดาโจทก์ที่ 2 จนกระทั่ง ทั้งสองหย่าขาดจากการเป็นสามีภริยาแล้วมาแต่งงานกับนางหะยีเจมีเนาะ พยานหลักฐานโจทก์ที่ นำสืบมามีน้ำหนักกว่าพยานหลักฐานจำเลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นสินเดิมของบิดา โจทก์ทั้งสองและจำเลยและบิดาไม่ได้ยกให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด ขณะมีชีวิตอยู่ ที่ดินพิพาทจึงเป็นมรดกตก ได้แก่ทายาท ซึ่งมีโจทก์ทั้งสองและจำเลยรวมอยู่ด้วยแม้โจทก์ทั้งสองจะได้รับทรัพย์สินของบิดาไป แล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ก็หาได้หมดสิทธิในการรับมรดกของบิดาไม่ที่นางหะยีเจมีเนาะไปขอ ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในนามของตนเองนั้นเป็นการใส่ชื่อแทนทายาทนางหะยีเจมี เนาะจึงไม่มีสิทธิจดทะเบียนยกให้จำเลยแต่ผู้เดียว เพราะนางหะยีเจมีเนาะอยู่ในฐานะครอบครอง ที่ดินพิพาทแทนทายาทคนอื่น ดังนั้น จำเลยผู้รับโอนจากนางหะยีเจมีเนาะไม่มีสิทธิดีกว่านางหะยี เจมีเนาะผู้โอน แม้จะรับโอนมาก็ถือว่าครอบครองแทนแทนทายาทคนอื่นของนายแวมะนอ หะยีแหวฮามะ ด้วยปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เมื่อ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่านางหะยีเจมีเนาะและจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทแทนทายาททุกคน ไม่ใช่ ครอบครองเพื่อตนเองแล้วจำเลยก็ไม่มีสิทธิยกอายุความ 1 ปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์ทั้งสองว่าคดีขาดอายุความได้อันึ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1749 บัญญัติว่า"ถ้ามีคดีฟ้องเรียกมรดก ผู้ซึ่งอ้างว่าตน เป็นทายาทมีสิทธิในทรัพย์มรดกนั้นจะร้องสอดเข้ามาในคดีก็ได้ แต่ศาลจะเรียกทายาทอื่น นอกจากคู่ความหรือผู้ร้องสอดให้เข้ามารับส่วนแบ่งหรือกันส่วนแบ่งทรัพย์มรดกไว้เพื่อทายาทอื่น นั้นไม่ได้"การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาแบ่งที่ดินให้แก่นางแวซง กาซอซึ่งเป็นทายาทคนหนึ่งโดยที่ นางแวซงมิได้ร้องสอดเข้ามาในคดีหรือได้มอบอำนาจให้โจทก์ทั้งสองเรียกทรัพย์มรดกแทนจึงเป็น

การกันส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดกไว้เพื่อทายาทอื่น ต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าวศาลฎีกา เห็นสมควรแก้ไขพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยแบ่งที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1821 (โฉนดที่ดินเลขที่ 27313) ตำบลปะกาฮะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานีซึ่งเป็นสินเดิมและทรัพย์สินมรดกของนายแวมะนอ หะยีแหวฮามะให้แก่โจทก์ที่ 1 จำนวน 2 ใน 6 ส่วน ให้แก่โจทก์ที่ 2 จำนวน 1 ใน 6 ส่วน ให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิ ร่วมในที่ดินพิพาทตามส่วน หากไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา คำขออื่น นอกจากนี้ให้ยก

องค์คณะ

สมลักษณ์ จัดกระบวนพล · สมปอง เสนเนียม · อนันต์ โรจนเรืองนิตย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5424/2541>